

Σε μια συζήτηση που είχε πάρει κακό δρόμο, και απέναντι βρισκόταν [ηλικιωμένη κυρία](#)

υψηλά ιστάμενη στην κλίμακα των γνώσεων, αλλά μονίμως φανατικά κυριαρχική στη διαδικασία της κουβέντας, δεχόμουν σφοδρά πυρά κριτικής για τα Ελληνικά θέματα. Θα το είχα τελειώ σει πολύ νωρίτερα, αλλά μια ατάκα της άγγιζε, αν δεν ξεπερνούσε, τα όρια της προσβολής, κι έτσι γεννήθηκε λίγος εγωισμός.

Η κουβέντα ήταν πάνω στα γεγονότα του 20ου αιώνα, και φθάνοντας στον Εμφύλιο, κάπως περιφρονητικά και με εκνευρισμό μου είπε: «Εσείς δεν ξέρετε διότι δεν τα ζήσατε». Δεν υπήρχε άλλος τρόπος να κρατηθεί η αξιοπρέπεια, οπότε ευγενικά μεν, αλλά άμεσα απάντησα:

«Αν είναι έτσι, ούτε και εσείς πρέπει να μιλάτε για το Βυζάντιο, αφού δεν το ζήσατε».

Καλμάρισε κάπως ο ρυθμός, και επανήλθα με το κλασσικό επιχείρημα: *«...πέστε μου, παρακαλώ, ποιος λαός στην Ευρώπη, αν όχι στον πλανήτη, είχε το πλήθος και το βάθος των δοκιμασιών που γνώρισε ο Ελληνικός, μέσα στον 20ο αιώνα. Δικτατορίες, δυο Βαλκανικοί πόλεμοι, Εθνικός διχασμός το '15, Μικρασιατική καταστροφή, τις μεγαλύτερες ανταλλαγές πληθυσμών, συμμετοχές και στους δυο μεγάλους Πολέμους, τριπλή Κατοχή, Εμφύλιος, Βασιλικά και στρατιωτικά πραξικοπήματα, πολιτειακές αλλαγές. Ποιος λοιπόν;»*

Το σκέφτηκε λίγο και με την βεβαιότητα που χαρακτηρίζει τους ανθρώπους που έχουν εφόδια απάντησε σχεδόν με θυμό: «οι Σέρβοι». Είχα να αθρώσω μια σειρά από επιχειρήματα, μα θυμήθηκα τη δεκαετία του '90, και σιώπησα ώστε να πέσουν κι άλλο οι

τόνοι της κουβέντας, που ούτως ή άλλως δεν οδηγούσε κάπου πια.

Το θυμήθηκα τούτο το περιστατικό, σήμερα που συμπληρώνονται είκοσι χρόνια από τότε που έκλεισε ο θανάσιμος κύκλος των βομβαρδισμών του Ν.Α.Τ.Ο. στη Σερβία και το Μαυροβούνιο. Στις 24 Μαρτίου του '99 είχαν ξεκινήσει και για τις επόμενες 78 ημέρες, μαχητικά αεροπλάνα του βορειοατλαντικού συμφώνου, από 59 βάσεις σε εδάφη 12 χωρών μελών του, πραγματοποίησαν 2300 εξόδους.

Το οικονομικό κόστος της εμπλοκής του ΝΑΤΟ υπολογίστηκε σε 13 δισεκατομμύρια δολάρια, ενώ το κόστος από την καταστροφή των υποδομών σε Σερβία και Μαυροβούνιο εκτιμήθηκε σχεδόν στο δεκαπλάσιο. Καταστράφηκαν συνολικά 25.000 κτίρια, όλες οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις, 14 αεροδρόμια, δύο διυλιστήρια, το ένα τρίτο των εργοστασίων ηλεκτροπαραγωγής, σχεδόν όλα τα εργοστάσια της χώρας. Αχρηστεύτηκαν 595 χιλιόμετρα σιδηρογραμμών, 470 χιλιόμετρα ασφαλτοστρωμένων οδικών αρτηριών.

Έχασαν τη ζωή τους χίλιοι στρατιώτες και 2.000 πολίτες σε Σερβία και Μαυροβούνιο. Επιπροσθέτως τα θύματα των βομβαρδισμών στο Κόσοβο, όπου η σερβική κυβέρνηση δεν έχει πρόσβαση, ήταν περίπου 4.000, ενώ τραυματίστηκαν 12.500 πολίτες, μεταξύ των οποίων 2.700 παιδιά, για να μην κάνουμε λόγο για τις συνέπειες από τα βλήματα απεμπλουτισμένου ουρανίου.

